ORGANISACE PRAKTICKÉHO UŽÍVÁNÍ ESPERANTA.

O *»Universala Esperanto-Asocio«* píše *Dr. Stan Kamaryt.*

Ti, kteří se učili esperantu z čisté touhy, aby byli účastni na spolutvoření kulturního prostředí zítřka, už se mu většinou naučili. Přichází řada na zástupy lidí, kteří se ptají po praktických výhodách, kterých znalost esperanta poskytuje už dnes. Skutečně dnes esperanto skytá již praktického užitku, který se dá zvýšiti účelnou organisací. To uvědomil si hlouček lidí — byli to švýcarští esperantisté H. Hodler, A. Carles, J. Schmid, Th. Rousseau — který dal popud k tomu, aby k využití služeb, jež rozšíření esperanta může poskytnouti už dnes, a jež svou povahou i cílem jsou mezinárodní, založena byla mezinárodní organisace. Po přípravách téměř rok trvajících byla skutečně taková organisace založena: dne 1. května 1908 ustavil se světový svaz »Universala Esperanto-Asocio« (U. E. A.).

Cílem tohoto svazu není tedy, jak už naznačeno, prostá propaganda esperanta v dosavadním smyslu, nýbrž podporování všeho, co zvyšuje, rozmnožuje a rozšiřuje vztahy mezi národy (obchod, průmysl, turistika, návštěvy cizinců atd. atd.), usnadnění všelikých styků mezi příslušníky různých národů esperantem a utvoření pevného pojítka solidarity mezi členy svazu, kteří nazývají se esperantiáné (esperantianoj) na rozdíl od esperantistů (esperantistoj), kteří jsou mimo tuto organisaci.

U. E. A. provádí své plány tím způsobem, že má v různých místech a krajinách celého světa zástupce (delegitoj, subdelegitoj, vicedelegitoj, konsuloj), kteří členům sprostředkují služby, k jichž provádění byli zvoleni. Tito zástupci na požádání podávají cizím členům zprávy všeho druhu, týkající se jich místa neb krajiny, a sprostředkují domácím členům podobné informace z ciziny, ať zprávy ty týkají se obchodu, průmyslu, dopravy, turistiky, životních podmínek, právních poměrů, školství, či věcí jiných. Cestujícím členům při návštěvě

místa podávají potřebné informace a pokyny, případně sprostředkují pobyt, provádění a pod. Starají se o vydávání esper. průvodců a o jich rozšíření v cizině. Rozšiřují prospekty, reklamy, katalogy a cenníky, které členové svazu vydali a k tomu účelu zástupcům rozeslali. Sprostředkují inserci cizím členům v národních časopisech, obstarávají překlady esper. dopisů osobám a firmám, které esperanta neznají atd.

U. E. A. zřizuje v lázeňských a klimatických místech feriální kolonie esperantistů (esperantiaj libertempaj kolonioj), kde lze esperantem vše přímo vyříditi od lékařské ordinace až k objednání odpolední kávy. Takové feriální kolonie jsou dosud zřízeny v Meggenu (Esperanto-Paradizo, Esperantský ráj) a Adelbodenu (Esperanto-Eldorado, Eldorado esperantistů) ve Švýcarsku a v Bad Godesberg (Rejna Esperantujo, Rýnská Esperantie) v Německu, a zřizuje se — na popud »Svazu českých esperantistů« a za jeho součinnosti — v Luhačovicích na Moravě. V jiných městech celého světa snaží se U. E. A. získati hotely s esperantskou obsluhou, na něž cestující esperantisté se mohou obrátiti, aniž by potřebovali znáti jazyka země.

Zmínky zasluhuje také, že U. E. A. pořádá hromadné mezinárodní výpravy turistické (Esperantiaj karavanoj) při příležitosti význačných událostí mezinárodních a zvláště za mezinárodních kongresů esperantistů. V dobré paměti jsou zajisté dvě takové výpravy přes Prahu, uspořádané za jubilejní výstavy při příležitosti drážďanského kongresu (r. 1908) na popud »České společnosti esperantistů« a pražského delegáta.

U. E. A. podporujíc vše, co slouží ke sblížení lidstva a zjednodušení styků mezi státy, zabývá se také vzduchoplavbou. Z akcí v tomto směru podnikaných dojde jistě veliké pozornosti připravovaný konkurs, při němž bude vypsána cena 10.000 marek pro vzduchoplavce, který prvý projede okružní dráhu 30 km. nad 3 státy, totiž nad Belgií, Německem a Holandskem kolem území Moresnet-Neutre.

Pro sprostředkování služeb v záležitostech pouze esperantských zřizuje U. E. A. v různých městech esperantské informační kanceláře (Esperanto-Oficejoj), které podávají informace o esperantu, sprostředkují koupi a prodej esper. knih a časopisů, odznaků a pod.

Přirozeně je práce, kterou U. E. A. podniká, účelně rozdělena jak dle míst tak i dle oborů. Pro různé obory jsou zřízeny zvláštní odbory (dosud je jich osm: 1. správní,

2. finanční, 3. konsulátní, 4. informační, 5. turistický, 6. obchodní, 7. pro mládež, 8. vzduchoplavecký) a také v každém místě určití zástupci mají vymezen určitý obor. (Dokončení).

IDEO DE J. A. COMENIUS PRI LA LINGVO UNIVERSALA.

Originale verkis *Jos. Krumpholc.*

(Fino.)

Sed kvankam *Comenius* tiel fervoris por unu lingvo universala, tamen li ne intencis per tiu lingvo pereigi aŭ malsuperigi lingvojn naciajn; kontraŭe: li protektis, kiel oni scias, naciecon kaj gepatran lingvon, petante precipe (*Via lucis* XIX, 22. kaj *Metodus linguarum* XX, 1.), ke nacioj konservu kaj prilaboradu ankaŭ siajn lingvojn proprajn . . .

Tiel, oni vidu, opiniis pri artefarota lingvo universala, pri ĝia bezono, tasko kaj celo, pri ĝia utileco kaj ebleco, pri ĝia konstruo kaj ecoj kaj pri ĝia rilato al la lingvo latina kaj lingvoj naciaj viro, kiu tiel fervore protektadis naciecon kaj lingvojn gepatrajn, viro de senfina amo al sia nacio kaj lingvo, liberiginto de naciaj lingvoj el superregado de la lingvo latina, unu el la plej grandaj kaj plej universalaj spiritoj, kiujn nia bohema patrujo donis al la mondo, vera pansofo, kiu ĵus pro tio sciis kunigi siajn individualecon, naciecon kaj religion kun humaneco en unu nobla kaj majesta karaktero — la celo kaj fino de sia pedagogio — la unua reprezentanto de la plej altaj, akademiaj penoj bohemaj, al kiu nenia formo de vero estis indiferenta — Bohemo, super kiu ne povas esti pli bona kaj kies nacieco malgraŭ tio konas nek malamon nek netoleremon — la brila ekzemplo, kiel oni povas kaj devas labori por sia nacio kaj la tuta homaro — viro, al kiu la amo al patrujo kaj propra nacio ne malhelpis labori por frateca unuiĝo de la homaro — viro, kiu, kvankam li estis el la unuaj, kiuj enkondukadis gepatran lingvon en lernejojn, tamen li ankaŭ penadis pri universalaj religio, klereco kaj lingvo en la espero, ke per tio efektiviĝos la paciĝo de malpacemaj nacioj, eklezioj kaj profesioj — viro, kiun nia bohema poeto *J. Kollár* donas al ni kiel ekzemplon per vortoj: »Ni estu filoj de *Comenius*-spirito!«

Jes, ni estu, kiel *Comenius* mem deziras, heredantoj de la trezoroj, kiujn al li pruntis Dio . . . ni estu filoj de *Co-*

menius vere kaj tute, por ke efektiviĝu la profetaj vortoj de *Leibniz* pri *Comenius*:

»Kion vi fervore semis, en fruktoportan teron falis ... Venos la tempo, kiam amaso da bonaj homoj okupos sin per vi, *Comenius*, kaj per viaj faroj, esperoj, kaj sopiroj« ...*)

APUD LA LITO DE SOLENASKITO.

El la kolekto *»Noční monology«* (Noktaj monologoj) de *J. Arbes.*

— — Tiel, karuleto, tiel! Ankoraŭ mi ordigos al ci la kuseneton sub la kapeto kaj nun — —

Kiel trankvile li kuŝas, kvazaŭ li estus tute sana — kaj tamen ... Ne, ne! Eble ne estas ja ankoraŭ ĉio perdita! Ho, Dio, kiam mi rememoras, ke ankoraŭ hieraŭ li petolis la tutan tagon kaj gaje pepadis kiel hirundeto, ŝajnas al mi, ke estas eĉ tute neeble, ke hodiaŭ — post la paso de kelkaj horoj ...

Kaj tamen — —

— — Hu, kiel malafable kaj malĝoje estas ĉi tie! La fertabulo de l' forno estas brule varmigita kaj tamen periode la frosto trakuras mian korpon — la lampeto brulas hele kaj al mi ŝajnas, kvazaŭ mi estus ĉirkaŭita per densa nebulo ...

Kaj la horloĝo sur muro — kiel teruriga estas ĝia unutona tiktakado! ... Ne, ne — tio estas netolerebla. Mi devas haltigi la horloĝon ... Sed ne — mi ne devas — mi devas ĉiuhore doni la medikamenton ...

Ho, Dio, Dio — kiel terure estas maldormi apud la lito de malsana solenaskito! Periode trakuras brule pensaj fajreroj la animon kaj tuj denove ŝajnas, ke la kapo estas dezerta — la animo malvarma ... La koro mallarĝiĝas de l' timemo, la spiro ĉesas kaj la homo kun senmezura streĉo aŭskultas ...

... Ho, Dio, Dio — ĉu mi aŭdas bone? ... La spirado ŝajnas al mi pli libera — ĉu eble? ... Ne, ne — tamen mi eraras ... Li kuŝas kiel antaŭe — la spiro estas senŝanĝe pena, eĉ fajfe sufoka.

Kun la teruro kaj konsterniĝo mi rememoras la hieraŭan nokton, kiam li kuŝis apud mi en la lito kaj post la noktomezo li subite vekiĝis ... Ektusinte forte li komencis ion sible paroli al mi. Mi ne komprenis; sed mia sango rigidiĝis. Rapide

*) La fontojn vidu en la artikolo *»J. A. Comenius pri la lingvo universala«* en la *»Internacia Pedagogia Revuo.«*

mi palpis lian korpeton en la mallumo. Ĝi ne estis varmegigita, simile kia ĝi ne estas ĝis nun . . . La manetoj kaj la piedetoj estis malvarmaj — la frunteto malvarma . . . Sole la spiro estis malfacila, penega — periode fajfanta . . .

Kaj kiam poste mi eklumigis la lampon kaj ekrigardis la miozotajn okulojn de l' infano, mi rimarkis en ili senmezuran timemon . . . Sed post la momento la infano denove silentiĝis kaj ekdormis — kaj nur matene . . . Ho! Estis neniu helpo, mi devis venigi la kuraciston . . .

— — Sed kial, kial hodiaŭ li alvenis jam la trian fojon? Kial li estis ĉi tie ankoraŭ antaŭ unu horo, mallonge antaŭ la noktomezo, por ordoni ankoraŭ novan medikamenton — kial ŝajnis, kvazaŭ li ne volus foriri? . . . Kaj kial li eĉ ne respondis al mi, kiam mi komunikis al li, ke la infano sentas sin pli libera, ke ĝi ĉesis konvulsie tusi, ke ĝi tusetas sole, ke ĝi kuŝas pli trankvile ol antaŭe, ke kvankam ĝi sole siblas, ke tamen ĝi plendas pro nenio sole pro la doloroj en la gorĝeto, kiu sola estas brulumita, kontraŭe la tuta korpeto estas sole modere varmigita . . .

Kial, kial li ne respondis?

Ĉu la silentado estis signo de l' espero aŭ? — — Ho Dio, Dio! La sango trakuris miajn vejnojn kiel brule varma lafo . . . Perdi la infanon — la solan infanon . . . Lasi enterigi ĝin kaj neniam, neniam plu revidi ĝin — ne kisi ĝin plu — ho!

. . . Mia sango rigidiĝas — la kapo brulas — la koro forte batas . . . Mi ne vidas — mi ne aŭdas plu, kiel — —

. . . Sed aŭdu! Ĉu li ne ekĝemis? . . .

Ne, ne — li kuŝas trankvile — senmove . . . Kaj tamen . . . Ĉu trompas min la okulo? Ĉu trompas min la orelo? . . . Tamen mi vidas ja, ke li ekmoviĝis — forte konvulsie . . . Mi aŭdas ja, kiel li dolore ekspiris, eĉ ekĝemis . . .

— — Ho! La vizaĝeto denove ruĝiĝas kaj tuj denove bluiĝas . . . La okuletoj estas malfermitaj, sed fikse rigardas en la malplenon — ili estas kvazaŭ disŝiritaj . . . Pro la kompato de Dio, kio okazas? La lipetoj ĉiam pli kaj pli kunpremiĝas kaj konvulsie ekmoviĝas — la brusteto forte leviĝas . . . Kaj nun li ankaŭ svingas la manetojn en la aero . . .

. . . Li kuntiriĝas de la doloro — de senmezura doloro . . . Terura, teruriga bildo! . . .

Kaj mi staras ĉi tie, kiel ordonis al mi la kuracisto; senage . . . Ne estas al mi permesite, preni sur miajn brakojn la idon, mian propran idon, por ke ĝi ĉesu spiri sur la koro patrina . . . Mi devas rigardi, kio ajn okazu — la infano sin-

gultu, ploru aŭ — Ho! Ĉu estas eble elpensi pli grandajn turmentojn! Ne, ne! — Okazu kio ajn! ... Estus pli bone, se la terura batalo estus jam finita — se — —

— — Kaj tamen — — mi vidas ja, ke la lasta, la plej terura batalo nur komencas... Pro la kompato de Dio! Mia infano! — Johanĉjo! — Mia kara, kara Johanĉjo! ... Li ne aŭdas — li ne komprenas plu ... Kaj tamen — kiel konvulsie li ĵetas sin de unu flanko al la alia — jen li iomete leviĝas, jen denove falas returnen kaj kuntiriĝas kiel dispremita vermo ...

La bluiĝinta vizaĝeto vidigas mortan timemon ... La frunteto estas sulkigita — la lipetoj kurbigitaj — la okuletoj periode stariĝas supren kiel ĉe kadavro kaj tuj denove palpebrumas konvulsie ...

... Ho! jen la lasta, morta konvulsio! Mario, Virgulino ĉiopova... Ho Dio, Dio — mi ne povas tion rigardi — —

Kaj la spiro — sible stertora — morta — — ho! Mia sango rigidiĝas... Ne, ne — ho Dio, Dio — mi eĉ ne vidas plu — —

Sed kio okazas? Ĉu denove la tuso —? Forta — konvulsia... Tiel — tiel terure la bedaŭrinda knabo ne tusis ankoraŭ ...

Kaj denove li kuntiriĝas konvulsie — tio estas terura, terura!... Ne, ne — nun estas neniu helpo plu — ĝi eĉ ne povas esti... Kaj, ho! — La sango el la buŝo — la sango... Ĉu ne?... Tamen! — Sango — sango elŝprucis torente — ho! — —

Sed kio ĝi estas — ĝi ne estas sango, ĝi estas sanga muko... Ho, la infano — bedaŭrinda, bedaŭrindega — — ho, se ĝi almenaŭ — —

Kaj denove forta stertoro — —

Kaj tamen la infano kuŝas pli trankvile — la korpeto ne kuntiriĝas plu tiel, ĝi sole ekmoviĝas konvulsie ... La ruĝe bluiĝinta vizaĝeto paliĝas — ho, kredeble jam tuŝis ĝin anĝelo de l' morto — —

Sed kio estas?... Paŝoj en la vestiblo... Kiu ankoraŭ nun?

— — Ha, la kuracisto... Pro la kompato — mia infano — —

Ke ĝi ne mortas?!... Ke tio estas ŝanĝo al la pli bona stato? Ĝi resaniĝos? Ne, ne — kaj tamen! — Ĝi estas savita! Mi kredas, mi kredas! — De senmezura ĝojo ĉesas mia spiro — sed — la sentoj post tiel teruraj turmentoj tamen forlasas min...

El la bohema lingvo kun la permeso de l'aŭtoro tradukis *Jos. Grňa.*

LA BELULINO KAJ LA BESTO.

Malnova franca fabelo de s-ino *Leprince de Beaumont.*

(Fino.)

— »Kial tiu knabinaĉo estas pli feliĉa ol ni? Ĉu ni ne estas pli amindaj?«

— »Fratino, — diris la plej aĝa — venas al mi penso. Ni penu igi ŝin restadi ĉi tie pli ol ok tagojn; ŝia malsprita Besto ekkoleros, ke ŝi estos perfidinta sian permeson, kaj ŝin eble ĝi formangos.«

— »Vi estas prava, fratino, — respondis la alia. Tial ni devas fari al ŝi grandan karesadon.«

Kaj farinte tiun ĉi decidon, ili resupreniris kaj faris tiom da amikaĵoj al sia fratino, ke pro ĝojo la Belulino ekploris. Post kiam forpasis ok tagoj, ambaŭ fratinoj elŝiris al si la harojn kaj ŝajnigis sin tiel malĝojaj pro ŝia foriro, ke ŝi promesis restadi ok pluajn tagojn.

Dume la Belulino riproĉis al si la ĉagrenon, kiun ŝi faras al sia kompatinda, tutkore amata Besto, kaj ŝi enuis, ke ŝi ĝin ne vidas plu. La dekan nokton, kiun ŝi pasigis ĉe sia patro, ŝi sonĝis, ke ŝi estas en la ĝardeno, en la palaco kaj ke ŝi vidas kuŝantan sur la herbo kaj preta por morti la Beston, kiu ŝin riproĉas pro ŝia maldankemo.

La Belulino salte vekiĝis kaj verŝis larmojn. — »Ĉu mi ne estas tre malbona, — ŝi diris — ke mi ĉagrenas la Beston, kiu montras al mi tiom da servemo? Ĉu ĝi estas kulpa, ke ĝi estas tiel malbelega kaj havas tiel malmulte da spriteco? Ĝi estas bonkora, tio estas pli ŝatinda ol ĉio alia. Kial mi ne volis edziniĝi kun ĝi? Mi estus pli feliĉa ol estas miaj fratinoj kun siaj edzoj. Nek la beleco nek la spriteco de l' edzo igas edzinon kontenta; sole la boneco de l' karaktero, la virto, la servemo; kaj la Besto plene posedas ja ĉi tiujn bonajn ecojn. Mi ne havas amon al ĝi, sed mi havas estimon, amikecon kaj dankecon; nu, mi ne devas ĝin malfeliĉigi; dum mia tuta vivo mi pentus pro mia sendankemeco«.

Ĉe tiuj vortoj la Belulino leviĝas, metas sian ringon sur la tablon kaj rekuŝiĝas. Tuj post la rekuŝiĝo, ŝi ekdormis kaj kiam ŝi matene vekiĝis, ŝi vidis kun ĝojo, ke ŝi estas en la palaco de la Besto. Ŝi luksege sin vestis por plaĉi al ĝi kaj morte enuis la tutan tagon atendante la naŭan de l' vespero. Sed kvankam la horloĝo sonoris, la Besto ne aperis.

Tiam la Belulino ektimis, ke ŝi kaŭzis ĝian morton. Ŝi trakuris la tutan palacon, kriegante. Ŝi estis en malespero. Traserĉinte en ĉiu loko, ŝi memoris pri sia sonĝo kaj kuris en la ĝardenon al la kanalo, kie ŝi estis ĝin vidanta en la dormo. Ŝi trovis la kompatindan Beston sternita senkonscie kaj kredis, ke ĝi mortis. Ŝi sin ĵetis sur ĝian korpon, ne teruriĝate de ĝia vizaĝo, kaj aŭdante, ke ĝia koro ankoraŭ batetas, ŝi ĉerpis akvon el la kanalo kaj ĵetis ĝin al ĝi sur la kapon.

La Besto malfermis la okulojn kaj diris al la Belulino: »Vi forgesis vian promeson. Pro ĉagreno pri via perdo, mi decidis, ke mi lasos min morti pro malsato. Sed mi mortos kontenta, ĉar mi havas la plezuron vin revidi unu pluan fojon.«

— »Ne, mia kara Besto, vi ne mortos! — diris la Belulino. — Vi vivas kaj fariĝos mia edzo; de tiu ĉi momento mi fordonas al vi mian manon kaj mi ĵuras, ke mi estos sole via. Ho! Ve! Mi kredis, ke mi havas sole amikecon al vi, sed la doloro, kiun mi sentas, montras al mi, ke mi ne povas vivi for de via alesto!«

Tuj kiam la Belulino parolis tiujn ĉi vortojn, ŝi subite vidis la kastelon lumbrilanta; artfajraĵoj, muzikado, ĉio montris al ŝi feston; sed tiuj belaĵoj ne flankenigis ŝian rigardon. Ŝi sin turnis al sia kara Besto, kies danĝero ŝin tremigis. Kia estis ŝia surprizo! La Besto estis malaperinta kaj ŝi sole vidis apud siaj piedoj princon pli belan ol Amoro, kiu ŝin dankis, ke ŝi metis finon al lia ensorĉiteco. Kvankam ĉi tiu princo meritis ŝian tutan atenton, ŝi ne povis ne demandi, kie estas la Besto.

— »Vi ĝin vidas — antaŭ viaj piedoj — diris al ŝi la princo. — Malbona feino iam min kondamnis restadi sub tiu formo, ĝis kiam bela knabino konsentos edziniĝi kun mi, kaj ankaŭ malpermesis, ke mi montru mian spritecon. Tial, sole vi en la mondo troviĝis tiel bona, kaj vin lasis tuŝi per la boneco de mia karaktero. Mi ne povas ja, eĉ per la propono de mia krono, repagi la ŝuldojn, kiujn mi havas al vi.«

La Belulino, agrable surprizita, donis la manon al tiu princo, ke li restariĝu. Ili kune iris en la kastelon kaj la Belulino preskaŭ mortis pro ĝojo, trovante en la ĉefa ĉambrego sian patron kaj sian tutan familion, kiujn la bela sinjorino, vidita de ŝi en sonĝo, estis transportinta en la palacon.

— »Belulino, — diris al ŝi tiu ĉi sinjorino, kiu estis granda feino, — venu ricevi la rekompencon de via prava elekto. Ĉar vi pli amis la virton ol la belecon kaj la spritecon, vi meritis trovi kuniĝon de ĉiuj tiuj ecoj en unu sola persono. Vi tuj fariĝos potenca reĝino. Mi esperas, ke la trono ne difektos viajn virtojn. Pri vi sinjorinoj — diris la feino al la fratinoj de la Belulino — mi konas vian koron kaj la tutan malicon, kiun ĝi enhavas. Ambaŭ, vi fariĝu statuoj; sed konservu vian tutan saĝon sub la ŝtono, kiu vin ĉirkaŭvestos. Vi restados apud la pordo de l' palaco de via fratino kaj mi trudas al vi nenian alian punon, krom esti alestantinoj de ŝia feliĉo. Vi povas reveni en vian unuan staton, nur kiam vi ekpentos pri viaj kulpoj; sed mi timas ja, ke vi restos por ĉiam statuoj. Oni reboniĝas pri fieregeco, pri koleremo, pri frandemo, pri mallaboremo; sed reboniĝo de koro malbona kaj enviema estas kvazaŭ miraklo«.

Tiumomente la feino per bateto de sia bastono, transportis ĉiujn, kiuj tie troviĝis, en la reĝlandon de l' princo. Liaj regatoj lin revidis kun ĝojo. Li edziĝis kun la Belulino, kiu vivis kun li tre longatempe kaj en perfekta feliĉo, ĉar ĝi estis fundamentita sur la virto.

El la franca lingvo tradukis *Era.*

DEKLARACE O PODSTATĚ ESPERANTISMU.

Jelikož mají mnozí lidé o podstatě esperantismu špatné ponětí, proto my, podepsaní zástupci esperantismu v rozličných zemích světa, shromáždění na mezinárodním kongresu esperantistů v Boulogne-sur-Mer, uznali jsme za nutné, dle návrhu autora řeči, podati následující vysvětlení:

1. Esperantismus jest snaha rozšířiti v celém světě užívání jazyka neutrálně lidského, který nevtíraje se ve vnitřní život národů a nikterak nechtěje odstraniti existující jazyky národní, poskytl by lidem různých národů možnost rozuměti si, jazyk, který by mohl sloužiti jako smírná řeč veřejných instituci v těch zemích,

DEKLARACIO PRI ESENCO DE LA ESPERANTISMO.

Ĉar pri la esenco de la esperantismo multaj havas tre malveran ideon, tial ni subskribintoj, reprezentantoj de la esperantismo en diversaj landoj de la mondo, kunvenintaj al la internacia kongreso esperantista en Boulogne-sur-Mer, trovis necesa laŭ la propono de la aŭtoro de la lingvo esperanto doni la sekvantan klarigon:

1. La esperantismo estas penado disvastigi en la tuta mondo la uzadon de lingvo neŭtrale homa, kiu »ne entrudante sin en la internan vivon de la popoloj kaj neniom celante elpuŝi la ekzistantajn lingvojn naciajn«, donus al la homoj de malsamaj nacioj, la eblon kompreniĝadi inter si, kiu povus servi kiel paciga

kde rozliční národové bojují mezi sebou o řeč, a ve kterém mohou býti uveřejňována ta díla, která mají stejný zájem pro všecky národy. Každá jiná idea neb naděje, kterou ten neb onen esperantista klade v esperantismus, bude jeho věcí čistě soukromou, za kterou esperantismus neodpovídá.

2. Jelikož v nynějším čase žádný badatel v celém světě již nepochybuje o tom, že jazykem mezinárodním může býti jenom jazyk umělý, a jelikož všechno množství pokusů, učiněných v posledních dvou stoletích, představuje jen theoretické projekty, a jazykem ve skutečnosti hotovým a se všech stran vyzkoušeným, skutečně života schopným a ve všech vztazích nejlépe vyhovujícím, ukázal se jen jediný jazyk, esperanto, proto přátelé idey jazyka mezinárodního, jsouce si vědomi, že theoretické úvahy nepovedou k ničemu, a že cíl může býti dostižen jen prací praktickou, již ode dávna se seskupili kolem jediného jazyka esperanto a pracují pro jeho rozšíření a obohacení jeho literatury.

3. Poněvadž autor jazyka esperanto hned na počátku vzdal se všech osobních práv a privilegií k tomu jazyku, proto esperanto není ničí majetek ani v ohledu hmotném, ani v ohledu mravním.

Materielním pánem toho jazyka jest veškerý svět a každý může vydávati v tom neb o tom jazyce všechna díla, která si přeje, a užívati jazyka ke všem možným cílům; za duševní majitele toho jazyka budou považovány vždy ty osoby, které od esperantistického světa budou prohlášeny za nejlepší a nejtalentovanější spisovatele v tomto jazyku.

4. Esperanto nemá žádného osobního zákonodárce a nezávisí od žádného jednotlivce. Všechna mínění a díla tvůrce esperanta mají, podobně jako mínění a díla každého jiného esperantisty, ráz naprosto soukromý, pro nikoho povinný. Jediný jednou

lingvo de publikaj institucioj en tiuj landoj, kie diversaj nacioj batalas inter si pri la lingvo, kaj en kiu povas esti publikigataj tiuj verkoj, kiuj havas egalan intereson por ĉiuj popoloj. Ĉiu alia ideo aŭ espero, kiun tiu aŭ alia esperantisto ligas kun la esperantismo, estos lia afero pure privata, por kiu la esperantismo ne respondas.

2. Ĉar en la nuna tempo neniu esploranto en la tuta mondo jam dubas pri tio, ke lingvo internacia povas esti nur lingvo arta, kaj ĉar el ĉiuj multegaj provoj faritaj en la daŭro de la lastaj du centjaroj, ĉiuj prezentas nur teoriajn projektojn, kaj lingvo efektive finita, ĉiuflanke elprovita, perfekte vivopova kaj en ĉiuj rilatoj plej taŭga montriĝis nur unu sola lingvo, esperanto, tial la amikoj de la ideo de lingvo internacia, konsciante ke teoria disputado kondukos al nenio kaj ke la celo povas esti atingita nur per laborado praktika, jam de longe ĉiuj grupiĝis ĉirkaŭ la sola lingvo esperanto kaj laboras por ĝia disvastigado kaj riĉigado de ĝia literaturo.

3. Ĉar la aŭtoro de la lingvo esperanto tuj en la komenco rifuzis unu fojon por ĉiam ĉiujn personajn rajtojn kaj privilegiojn rilate tiun lingvon, tial esperanto estas »nenies proprajo«, nek en rilato materiala, nek en rilato morala.

Materiala mastro de tiu ĉi lingvo estas la tuta mondo kaj ĉiu deziranto povas eldonadi en aŭ pri tiu ĉi lingvo ĉiajn verkojn, kiajn li deziras, kaj uzadi la lingvon por ĉiaj eblaj celoj; kiel spiritaj mastroj de tiu lingvo estos ĉiam rigardataj tiuj personoj, kiuj de la mondo esperantista estos konfesataj kiel la plej bonaj kaj plej talentaj verkistoj en tiu ĉi lingvo.

4. Esperanto havas neniun personan leĝdonanton kaj dependas de neniu aparta homo. Ĉiuj opinioj kaj verkoj de la kreinto de esperanto havas, simile al la opinioj kaj verkoj de ĉiu alia esperantisto, karakteron absolute privatan kaj por neniu dev-

pro vždy závazný základ esperanta pro všechny esperantisty jest dílko »Fundamento de Esperanto«, ve kterém nikdo nemá práva činiti změn. Jestliže se někdo odchylí od pravidel a vzorů daných v řečeném díle, nebude moci jednání svoje oprávniti slovy: »To si přeje neb to radí tvůrce esperanta«. Každou ideu, která nemůže býti vhodně vyjádřena tímto materiálem, nalézajícím se ve »Fundamento de esperanto«, má právo každý esperantista vyjádřiti tím způsobem, který má za nejsprávnější, podobně jako se to děje v každém jiném jazyku. Ale pro úplnou jednotu jazyka jest všem esperantistům odporučeno, aby napodobovali jak možno nejvíce ten sloh, který se nalézá v dílech tvůrce esperanta, jenž nejvíce pracoval pro esperanto a v esperantu a nejlépe zná jeho ducha.

5. Esperantistou sluje každá osoba, která zná a užívá esperanta, a to lhostejno k jakým cílům. Příslušenství k nějaké činné společnosti esperantistů jest pro každého esperantistu odporučitelné, ale ne nutné.

Z esperanta přeložil *Vítězslav Herlas.*

igan. La sola unu fojon por ĉiam deviga por ĉiuj esperantistoj fundamento de la lingvo esperanto estas la verketo »Fundamento de esperanto«, en kiu neniu havas la rajton fari ŝanĝon. Se iu dekliniĝas de la reguloj kaj modeloj donitaj en la dirita verko, li neniam povas pravigi sin per la vortoj »tiel deziras aŭ konsilas la aŭtoro de esperanto«. Ĉiun ideon, kiu ne povas esti oportune esprimata per tiu materialo, kiu troviĝas en la »Fundamento de esperanto«, ĉiu esperantisto havas la rajton esprimi en tia maniero, kiun li trovas la plej ĝusta, tiel same, kiel estas farate en ĉiu alia lingvo. Sed pro plena unueco de la lingvo al ĉiuj esperantistoj estas rekomendate imitadi kiel eble plej multe tiun stilon, kiu troviĝas en la verkoj de la kreinto de esperanto, kiu plej multe laboris por kaj en esperanto kaj plej bone konas ĝian spiriton.

5. Esperantisto estas nomata ĉiu persono, kiu scias kaj uzas la lingvon esperanto tute egale, por kiaj celoj li ĝin uzas. Apartenado al ia aktiva societo esperantista por ĉiu esperantisto estas rekomendinda, sed ne deviga.

Unua kongreso.

KRONIKA A KOMENTÁŘ.

Ústřední kancelář esperantistů (Esperantista centra oficejo, C. O.) založena byla (25. 9. 05.) v Paříži několika bohatými mecenáši esperantského hnutí za tím účelem, aby vydávala zprávy o otázkách týkajících se propagandy esperanta, připravovala studium otázek, jež mají přijíti na program mezinárodních kongresů esperantských, dle možnosti napomáhala prováděti kongresová usnesení, zřídila a udržovala archiv esperantského hnutí a esperantskou knihovnu, sbírala statistický materiál, pracovala na statistice o rozšíření esperanta, vypracovala a vedla bibliografii spisů o esperantu a v esperantu. Práce, kterou C. O. dosud vykonala, je dosti značná a užitečná. Vydala práce vyšlé z iniciativy Jazykového výboru (Vortoj elĉerpitaj el Hamleto netroveblaj en U. V., Zamenhofaj vortoj, Pri plenigo de la U. V., Pri participia sufikso antaŭ verba finiĝo), sebrala a vydala veškeré dokumenty o výboru kongresovém a jazykovém, o oficielním orgánu a ústřední kanceláři (Fundamentaj dokumentoj), vydává protokoly mezinárodních kongresů, vydávala (od 30. 6. 06. do 31. 12. 07.) půlletně seznam a statistiku esp. spolků (Esperantista societaro) — ten nyní po dohodě s f-ou Hachette & Cie bude vydáván touto firmou v »Jarlibro esperantista« — a řadu informačních

spisů v esperantu, francouzštině a angličině. Vedle toho vydává (od 25. 7. 08) měsíčník »Oficiala gazeto esperantista«, který přináší sdělení a usnesení esperantstkých instituci, zprávy o esperantských organisacích, seznam nových spolků, časopisů, knih, zprávy o uplatnění esperanta na mezinárodních sjezdech a o úspěších u oficielních autorit (redaktorem je sekretář kanceláře G. Chavet). Ve svých místnostech v Paříži zřídila velikou knihovnu esperantskou a archiv esperantského hnutí, a tak nashromáždila důležité dokumenty o rozvoji esperantského hnutí. C. O. je — dle vlastního prohlášení — soukromou instituci, »která nabízí své služby esperantistům« a proto také až dosud všechny vydaje, které její udržování vyžaduje — a ty jsou dosti značné, neboť má placeného sekretáře a její místnosti zaujímají celé první poschodí a přízemní krám v domě č. 51. v rue Clichy v Paříži —, jsou hrazeny ze soukromých prostředků jejích zakladatelů (sám Dr. Javal prý věnoval 40.000 franků). Nyní usiluje se — dle přání drážďanského kongresu — o to, aby založena byla zvlátní společnost, která by zajistila její trvání a fungování. Bylo by si přáti, aby snaha tato doznala úspěchu a to v době nejkratší. *Dr. S. K.*

Esperanto na mezinárodní výstavě v Bologni. Porota jazykové sekce mezinárodní výstavy umění, práce, výživy a zdravotnictví v Bologni (viz »Č. E.« III, 6, 93) přisoudila vyznamenání těmto vystavovatelům z řad esperantistů: f-ě Hachette & Cie (Grand Targa d'onore in bronzo), svazu U. E. A, (Grand premio), f-ě Möller & Borel (Croce insigne), profesoru Meazzinimu (zlatá medaille); dále udělila 5 stříbrných a jednu bronzovou medailli, vesměs za výstavky vztahující se k esperantu. *Hkb.*

Esperanto v mezinárodním obchodním kursu. »Société internationale pour le développement de l'enseignement commercial« pořádá každoročně prázdninové mezinárodní obchodní kursy, jichž účastní se množství profesorů a studentů obchodních škol celé Evropy. Letošní kurs konati se bude v červenci a srpnu v Havru. Dle oficielního programu, který nedávno vyšel francouzsky a německy a byl rozeslán všem obchodním školám v Evropě, pojaty jsou do kursu dvě přednášky o esperantu. Za přednášejícího získán red. esp. měsíčníku »La Revuo« Carlo Bourlet, profesor na škole krásných umění v Paříži. *Hkb.*

Vyučování esperanta na školách. — Ve Vídni zavedeno je vyuč. esp. na něm. »Neue Wiener Handels-Akademie« (učí prof. O. Simon) a na státní »Export-Akademie« (Fr. Schonka). — V argentinské republice vyučuje se esperantu na několika státních školách v Buenos Aires. — Ve Vilně (Rusko) jsou zvláštní kursy esperanta na reálce a gymnasiu. — V Readingu (Anglie) učí se esp. na střední škole »Collegiate School«. — V Norwich (Anglie) vyučuje se esperantu na dívčí škole. — Na obecné škole v Invercargillu (Australie) učilo se esperantu (za vedení ředitele) 15 dítek, z nichž 11 vykonalo zkoušku z esperanta. *Hkb.*

Esperanto mezi policisty počíná se ujímati také v Rumunsku, především v Galatzu, kde pořádán jest kurs pro místní policii (vyučuje red. Dr. E. Fischer), jehož z nařízení policejního prefekta Bălteanu účastní se pol. ředitel (Constantinescu), několik komisařů a pol. úředníků i strážníků. Také policie, která jde s duchem doby! *Hkb.*

Užívání esperanta na sjezdech doporučily nebo přijaly tyto národní i mezinárodní sjezdy: 1. kongres francouzské ligy vyučování (Lyon 1902), 2. kongres automobilismu (Paříž, červen 1903), 3. I. mezinárodní kongres malířů domů a štítů (Grenoble, září 1904), 4. I. mezinárodní kongres fysiotherapie (Liège, srpen 1905), 5. mezinárodní kongres volných myslitelů (Paříž, 1905), 6. I. mezinárodní kongres oekonomický (Mons, 1905),

7. I. mezinárodní kongres úředníků (Londýn, 1906), 8. I. mezinárodní kongres socialistické mládeže ve Španělsku (Bilbao, 1906), 9. mezinárodní kongres křesťanského svazu (Ženeva, 1906), 10. kongres mezinárodní federace zubních lékařů (Ženeva, 1906), 11. IV. francouzský kongres volné myšlenky, 12. kongres španělského svazu cyklistů, 13. mezinárodní kongres klimatologie (Alžír, 1908), 14. kongres mezinárodní federace dentistů (Brusel, srpen 1908), 15. XIV. mezinárodní kongres pro hygienu a demografii (Berlín), 16. všeamerický kongres vědecký v Chile (Santiago, 1909), 17. mezinárodní kongres mediciny (Budapešť, 1909). — Na mezinárodním kongresu fysiotherapie podal dr. Krikortz (Švéd) esperantský referát »O léčení teplem«. Na mezinárodní kongres mediciny v Budapešti ohlášeno jest šest esperantských referátů. *Hkb.*

Výstavky českých esperantistů. — V Červeném Kostelci uspořádali místní esperantisté vkusnou výstavku v uprázdněném krámě, který k tomu účelu propůjčil p. L. Vacek. Na stolcích a pultech vystaveny byly esperantské knihy, časopisy, hudebniny, cenníky a pod., na stěnách vystaveno na 900 esperantských pohlednic ze všech dílů světa, mezi květinami a praporky umístěn byl obraz dra Zamenhofa; při všem byly případné nápisy a vysvětlivky. Výstavka otevřena byla ve dnech 29. až 31. května a vyvolala neočekávaný, překvapující zájem, který projevil se obrovskou návštěvou a četnými přihláškami do nového kursu. Vstup byl volný (na Ústř. Matici Školskou vybráno 10 K). Pořadatelé — sl. J. Šupichova, B. Keyzlarova, J. Šimkova a pp. J. Netval a F. Šoulavý — mohou býti výsledkem své pilné práce plně spokojeni a my jim k zasloužemému úspěchu upřímně gratulujeme. — V Praze »Svaz čes. esp.« ve spojení s pražskými spolky »Čes. společnost esp.« a »První dámský čes. spolek esp.« súčastní se 1. výroční průmyslové a živnostenské výstavy, kterou ve dnech 26. června až 4. července 1909 uspořádá v Královské Oboře »Národohospodářská jednota«, výstavkou esperantských knih, brožur, časopisů, hudebnin, katalogů a pod. Hned na to výstavka přenesena bude na výstavu plzeňskou. *Kronikář.*

Spolek esperantistů „J. A. Komenský" v Chrudimi, který zahájil svoji činnost r. 1908, uspořádal až dosud 8 počátečních i pokračovacích kursů, pořádá (každý čtvrtek) zábavné večírky a výlety, při nichž členstvo zábavným způsobem zdokonaluje se v esperantu. Schůzky konají se ve zvláštní oddělené místnosti hotelu »Bída«, kde vystaveny jsou stále ukázky esperantských časopisů, knih, obrazů a pod. Hotelier p. Ad. Štěpánek je horlivým esperantistou a také sklepníci ovládají poněkud esperanto. Spolek utěšeně vzrůstá, takže jest naděje, že v brzku bude největším spolkem místním. Členský příspěvek je 2 K. *Kudrna.*

Klub esperantistů v Lomnici nad Pop. Dne 7. března 1909 byla konána veřejná schůze za četného účastenství obecenstva, na níž usneseno založiti klub esperantistů a zaslati stanovy ke schválení. Dne 5. května konala se valná hromada a dne 1. června prvá výborová schůze, kde zvolen byl výbor následující: předsedou pan Hynek Hornych, továrník, místopředsedou pan MUDr. Antonín Cerman, tajemníkem Ph. Mr. Geisselreiter, správce lékárny, jednatelem pan Karel Ježek, pokladní slečna Anna Cermanova, knihovní a archivářkou slečna Marie Jandova, učitelka a zapisovatelem pan Alois Matoušek, úřed. obč. záložny. Klub čítá 40 členů, místnosti klubu jsou v hotelu p. Old. Řeháčka, Esperanto-oficejo v knihtiskárně p. Kosaře, kde se nachází též čítárna klubovní, týdenní schůzky každé úterý. *iter.*

Rozmanitosti z esperantského hnutí. — Španělský král Alfons XIII. přijal čestné předsed. V. mezinárodního kongresu esp. v Barceloně. —

Městská rada barcelonská usnesla se věnovati přípravnému výboru kongresu esperantistů 2.500 peset na vydání esper. průvodce Barcelonou. — Při velikém vědeckém sjezdu »Rumunské společnosti pro pokrok a rozvoj věd« (Fokšani, září 1909) zřízena bude zvláštní sekce pro esperanto. — Výbor císařské a mezinárodní výstavy v Londýně (Shepherd's Bush) usnesl se, aby sobota 17. července 1909 byla dnem esperantistů. Londýnští esperantisté uspořádají toho dne v Bílém městě velikou slavnost. — Brazilský klub esperantistů obdržel za svou účast na národní výstavě r. 1908 zlatou medaili. — Městská rada antverpská (Belgie) poskytuje dvěma místním spolkům subvenci 300, resp. 200 franků. — Dle »Oficiala gazeto esperantista« (I, 10) existovalo 5. IV. 09: 1418 propagačních, 129 odborných spolků esperantských, 319 měst s esp. konsuláty a 86 esp. časopisů. *Rd.*

Informační letáky o esperantu (po 2 hal.), které jsou velice vhodnou a levnou pomůckou propagační, vydává »Svaz českých esperantistů«. Dosud vydáno: čís. 1. »Co jest esperanto? (napsal Dr. Kamaryt) a čís. 2. »Rozšíření esperanta« (napsal H. K. Bouška). Doporučujeme spolkům (kterým při větší objednávce se poskytuje sleva až 50%) i jednotlivcům, aby letáky ty rozšiřovali co nejúsilovněji. *Rd.*

Esperantský průvodce po Barceloně (illustrovaný) vydaný přípravným výborem V. mezinárodního kongresu esperantistů bude zdarma zaslán každému našemu čtenáři, který o to esperantsky požádá — odvolav se na revui »Bohema esperantisto« — pohlednicí, na níž známka bude nalepena na obrázkové straně, pod adresou: Tutmonda espero, Paradís 12, Barcelona, Katalunujo. *Rd.*

INFORMACE A DOKUMENTY.

Veřejné zkoušky z esperanta před zemskými zkušebními komisemi »Svazu čes. esperantistů« konaly se v Praze (v Esperanto-oficejo p. adj. Krause) a v Brně (ve zvláštní místnosti Slavie) dne 30. května 1909 odp. Zkoušce o znalosti esperanta (nižší) podrobil se pan *MUDr. Josef Kubíček*, lékař z Olomouce, s prospěchem velmi uspokojivým. Zkoušce o způsobilosti vyučovati esperantu (vyšší) podrobili se pp. *Fr. Kasalý*, profesor vyšší reálky z Telče a *Albín Neužil*, učitel z Chvalkovic, kteří uznáni velmi způsobilými a *Fr. Šnajberk*, posluchač obchodní akademie z Bráníka, který byl uznán způsobilým. Zkoušce v Brně přítomen byl anglický esperantista pan G. R. Mills, ředitel škol z Blackpoolu a kandidáti musili rozmluvou s ním dokázati prakticky, že esperanto ovládají ústně. — Příští zkoušky konati se budou za prvního manifestačního sjezdu českých přátel esperanta, pacifismu a volné myšlenky, který konati se bude koncem prázdnin (podrobnosti oznámíme v čísle příštím). — Přihlášky ke zkouškám přijímá do 15. srpna pp. Dr. Kamaryt v Praze-VI (pro Čechy) a Th. Čejka v Bystřici p. H. (pro Moravu). *O. S.*

Klub esperantistů v Prostějově dal připevniti u východu z místního nádraží tabulku s esp. hvězdou s esp. adresou informační kanceláře (Esperanto-oficejo) a s českou výzvou k učení se esperantu. Jistě dobrá propagace esperanta na nádražích. Týž spolek svého času věnoval za přílohu jednoho místního časopisu známý propagační leták »Esperanto na listě«. Uvádíme to jako ukázku, jak spolky mohou účinně upozorňovati obecenstvo na esperanto. *O. S.*

LIBROJ KAJ GAZETOJ.

Naŭa kongreso internacia de geografio. Traduko en esperanto de la decidoj & dezirojvoĉdonitaj de la delegitaro. Eltirita el *Internacia scienca revuo*. Ĝenevo, 1909. (Pĝ. 10.) — S-o de Saussure, sekretario de la 14-a sekcio de la 9-a internacia kongreso geografia (Genève, 27. VII.—6. VIII. 08), esperantigis laŭ la originalaj tekstoj la kongresajn rezoluciojn kaj publikigis ilin en la nunjara aprila numero de »Internacia scienca revuo«. Nun li eldonas sian raporton represitan en speciala broŝuro, kiu ebligas ankaŭ al la neabonintoj de »ISR« konatiĝi kun la rezultatoj de la kongresaj laboroj. *Hkb.*

Jazyk všeslovanský a esperanto. Napsal *Josef Krumpholc*. Praha, Svaz čes. esp., 1909. »*Knihovna českých esperantistů*«, sv. II. 20 hal. (Pĝ. 12.) — Bonega artikolo de s-o Krumpholc »Jazyk všeslovanský a esperanto« (Lingvo tutslava kaj esperanto) publikigita jam en la nunjara jarkolekto de »Čes. esp.« (n-oj 4—8) estas eldonita de »Bohema asocio esperantista« kiel 2-a numero de »Knihovna českých esperantistů« (Biblioteko de bohemaj esperantistoj). Al la artikolo, en kiu la aŭtoro detale kaj interese priskribas ĉiujn multajn provojn lingve proksimigi Slavaron kaj lerte montras, ke la plej bona, se ne la sola, rimedo doni al Slavaro unu interkompreniĝan lingvon estas akcepti la lingvon internacian, esperanton, estas aldonita ĉapitro klariganta, kio estas esperanto. La broŝuro kiel per la enhavo, tiel per la prezo tre bone taŭgas por la propagando de esperanto inter Bohemoj kaj certe ĉiu nia leganto penos disvastigi ĝin en sia ĉirkaŭaĵo. Propagandantoj laboru! *Hkb.*

Der Esperantismus. Von *Sergius Winkelmann*. Berlin SW. Möller & Borel. (Pĝ. 79, Prezo 1 M). — La aŭtoro konatigas al la legantoj la esencon de esperanto kaj esperantismo, la esperantistan organizon, la staton de esperantista movado kaj esperanta literaturo, la rimarkindajn faktojn el la historio de esperanto kaj ĉion, kion ĉiu inteligentulo devus scii pri esperanto kaj esperantistoj. La libreto estas bonega informanta broŝuro kiel por neesperantistoj tiel por esperantistoj; ĉiu kun profito tralegos ĝin. *Bŝk.*

Internacia pedagogia revuo. La 2-a n-o de tiu ĉi bonega revuo enhavas longan vicon da interesplenaj artikoloj de multenombraj diversnaciaj specialistoj. Sufiĉas citi sole la titolojn de l'artikoloj por montri la tre seriozan karakteron de tiu ĉi revuo: La novaj lernejoj, J. A. Comenius pri la lingvo universala, La instruisto en Danujo, La instruistoj en Montenegrujo, La popolaj lernejoj en la norvegaj vilaĝoj, La instruistaj amikaroj en Francujo, La III-a internacia kongreso de la instruado pri desegnado en London, Rimedo por veki amon por la naturo kaj patrujo en niaj lernantoj, Praktika propono pri internacia kurso de lerneja manlaboro, Internacia krestomatio por la infanoj, ktp. Ni varme rekomendas tiun ĉi revuon al la profesoroj, instruistoj kaj pedagogoj. *Bŝk.*

Lingvo internacia (XIV, 5) raportas: »La 16. kaj 17. de aprilo la delegitoj de *Societo franca por la propagando de esperanto* kunvenis en la Urbdomo de l'Panteono en Parizo por ekzameni projekton de novaj statutoj, proponitan de la komitato de la Societo. Post diversaj modifoj, ili estis akceptitaj de granda plimulto. La Societo ĝis nun estis esence societo de izolitaj membroj, ĝi fariĝas, laŭ ĝenerala deziro — de l'nuna prezidanto de la Societo prof. Th. Cart kaj de l'komitato, kiel de la Societanoj, — societo de grupoj, kiu akceptas tamen izolitajn membrojn, sed la kotizaĵo de la izolitaj membroj estas dekoble ĝis dudekkvinoble pli alta ol tiu de

la kungrupanoj.« Estas interese, ke antaŭ du jaroj mi proponis la saman formon por centra organizaĵo bohema, por kiu ĝi taŭgas ankoraŭ pli bone ol por la franca. Mia propono estis silentigita, kontraŭ mi kaj miaj amikoj estis levita krucmilito, ĉar la formo de l'organizo proponita de mi estus malebligunta la regadon de unu individuo kaj malbonuzadon de la organizaĵo por personaj interesoj. Tial ne povis esti en Bohemujo, kio estas nun efektivigata en Francujo. *Bšk.*

Informaj raportoj (III, 6) publikigas leteron de s-o H. K. Bouška, el kiu ni citas: Vi certe scias, ke krom »B. Unio E.« kaj ĝia organo »Časopis čes. esp.« ekzistas ankoraŭ »Bohema Asocio Esperantista« kun sia organo »Bohema Esperantisto - Český esperantista«. Estas klare, ke B. U. E. havas absolute neniun rajton »riprezenti« esperantistojn unuiĝintajn en »B. A. E.« kaj esperantistojn ekster ambaŭ regnaj organizaĵoj kaj same estas klare, ke ne ĉiuj bohemaj esperantistoj povas preni respondecon pro faroj (tre ofte malaprobindaj) de B. U. E. Estas malĝentile kaj nelojale, se oni proklamas iun societon, gazeton, adresaron aŭ simile kiel oficialaĵon de la bohema esperantistaro, ĉar ĉiu simila entrepreno povas esti oficialaĵo sole de tiu aŭ alia organizaĵo, ne de la tuto. *Rd.*

Rumana gazeto esperantista (II, 4, 5) publikigas sub la titolo »El la bohema literaturo« felietonojn, kiujn el la bohema lingvo tradukis unu membro de l'ekzamena komisio de B. U. E. (ni pro kompato ne diras la nomon). Ĉiu bohema samideano, eĉ nepatrioto, devas honti, se li vidas, kiaj babilaĵoj estas publikigataj kiel montraĵo el la bohema literaturo, se li vidas, ke por la gvidantaj homoj de unu partio de la bohema esperantistaro estas literatura juvelo: Specialaĵoj de la komunumo Vŝehlupi!!! Ĉu la tradukintino konas nenion bonan en la bohema literaturo? Kredeble ne, sed tiam ŝi faros bonan servon al la bohema literaturo, se ŝi tradukados nenion. Tradukadi povas sole, kiu konas la literaturon. *Rd.*

Dana esperantisto. Oficiala organo de la *Centra dana esperantista ligo.* Red. & adm.: Esperanto-oficejo, Kopenhag, Frederiksborggade 26. III., Danujo. Abonpago 1·10 Sm. — Danesperantista gazeto eldonata de »Konversacia esperantista klubo« kaj »Societo de esperantistoj« en Kopenhag. *Rd.*

Ricevitaj eldonaĵoj (nepriparolitaj supre). — *Esperanto* (V, 53, 54, 55). Niaj festoj, Pri malkarigo de l'universala poŝttarifo, Poŝtaj ŝparkasoj, La Sokoloj. — *The British Esperantist* (V, 53, 54). Esperanto kaj la reformistoj, Mirinda lingvisto (Mezzofanti). — *Pola esperantisto* (IV, 5). U. E. A. Aforismoj kaj sentencoj el »Aspazio«. — *Tutmonda espero* (II, 16, 17). La homaĝo al Guimerá. La matenbano. — *Filipina esperantisto* (II, 5—7, 8). Statistika tabelo de ĉiuspecaj esperantistaj societoj. — *Juna esperantisto* (VII, 4, 5). Sur la vojo al Franca federacio de la junaj esperantistoj. — *Internacia scienca revuo* (VI, 65). — *Voĉo de kuracistoj* (II, 6). — *Tra la filatelio* (I, 11, 12). — *Dia regno* (II, 5). — *La Spritulo* (I, 7). — *Belga esperantisto* (I, 7). — *Svisa espero* (VII, 5). — *Greklingva esperantano* (I, 3, 4). — *La Holanda pioniro* (I, 8). - *Eĥo esperantista* (1909, 34, 35). — *Brazila esperantisto* (II, 7—8). — *Hungara esperantisto* (I, 2). — *Esperanta abelo* (10, 11, 12, 13). Popolaj italaj kantoj. — *La lingua auxiliare internazionale Esperanto* (Esperanta abelo, 9). — *Reform-reform-esperanto* (de Saussure). — *Internacia lerneja albumo de »I. A. I.«* N. 1, 2, 3. Tri poŝtkartoj po 5 sd. riceveblaj ĉe B. Čejka, Bystřice-Hostýn, Moravio. *Rd.*

Zodpovědný redaktor: Dr. Stan Kamaryt. — Nakladatel Ferd. Boháček, knihkupec. — Tisk »Politiky« v Praze.